

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 356/2011-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. E. H., M., a J. U., M., zastúpených advokátkou JUDr. K. K., Ž., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 5 C 139/2009-139 z 15. apríla 2010, rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 8 Co 242/2010-161 z 30. novembra 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 40/2011 z 31. mája 2011 a im predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. E. H. a J. U. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. augusta 2011 doručená sťažnosť Ing. E. H., M., a J. U., M. (ďalej len „sťažovateľky“), zastúpených advokátkou JUDr. K. K., Ž., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy rozsudkom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 C 139/2009-139 z 15. apríla 2010 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 242/2010-161 z 30. novembra 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 40/2011 z 31. mája 2011 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) a im predchádzajúcim postupom.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva: *«Sťažovateľky návrhom doručeným Okresnému súdu... 7. 7. 2009 žiadali, aby súd určil neplatnosť uznesenia zo dňa 18. 6. 2009, ktoré bolo prijaté na zhromaždení vlastníkov bytov... Prvostupňový súd konštatoval... „hlasovanie nebolo v súlade so zákonom o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, pretože v týchto bodoch nebol dodržaný zákonom predpísaný počet hlasov na odhlasovanie platného uznesenia s poukazom na ustanovenie § 7c) a § 14 ods. 2 citovaného zákona.“*

Prvostupňový súd... návrh sťažovateľiek zamietol s odôvodnením, že sťažovateľky nedodrжали zákonom danú hmotnoprávnu lehotu na podanie návrhu. Máme za to že, hlasovanie v rozpore so zákonom spôsobuje jeho absolútnu neplatnosť, ktorá nastáva priamo zo zákona (ex lege) a pôsobí voči každému, takže každý sa jej môže dovolať. Absolútna neplatnosť sa nemôže napraviť ani dodatočným schválením (ratihabíciou) a nemôže byť konvalidovaná ani dodatočným odpadnutím dôvodu neplatnosti. Teda ide jednoznačne o uznesenie právne neúčinné a absolútne neplatné z dôvodu nesprávneho

hlasovania na zhromaždení vlastníkov bytov. Čiže v tomto prípade je umožnené ktorémukoľvek vlastníkovi sa domáhať neplatnosti na súde a právo domáhať sa neplatnosti tohto uznesenia nie je obmedzené iba na prehlasovaných vlastníkov a nie je obmedzené lehotou 15 dní od oznámenia o výsledku hlasovania, v zmysle ustanovenia § 14 ods.4 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov...

Napriek tomu sa sťažovateľky domáhali neplatnosti... v 15 dňovej lehote ustanovenej zákonom. Výsledky hlasovania boli oznámené, zápisnicou zo zhromaždenia vlastníkov bytov konaného dňa 18. 06. 2009 na vývesnej tabuli dňa 22. 6. 2009.

Prvostupňový súd... zamietol návrh sťažovateľiek z dôvodu, že v čase... podania návrhu na začatie konania... ich právo zaniklo, pretože nárok uplatnili na súde po uplynutí zákonom stanovenej lehote. Prvostupňový súd tvrdil, že sťažovateľky podali návrh na začatie konania 8. 7. 2009, tiež konštatoval, že návrh bol podaný po uplynutí zákonom stanovenej 15-dňovej lehote. Ďalej uvádza, že táto lehota uplynula 07. 07. 2009 a podľa ustanovenia § 14 ods. 4 Zákona č. 182/1993 Z. z. ich právo zaniklo.

Napriek tomu zastávame právny názor, že ide o absolútnu neplatnosť a domáhať sa práva v tomto prípade nie je obmedzené zákonnou 15-dňovou lehotou, máme za jednoznačne preukázané, že predmetný návrh bol doručený v zákonnej 15-dňovej lehote, t. j. do 07. 07. 2009. Svoje tvrdenie sme preukazovali Krajskému súdu... listom od Slovenskej pošty.... zo dňa 29. 04. 2010, ktorá nám na základe našej žiadosti poskytla informáciu o doručení návrhu na Okresný súd... ktorý prevzal splnomocnenec súdu... 07. 07. 2009... list sme riadne predložili odvolaciemu sudu... ten však uvedený dôkaz vôbec nevyhodnotil vo svojom odôvodnení a ani sa tým vôbec nezaoberal... V liste od Slovenskej pošty zo dňa 09. 12. 2010 je... uvedené, že zásielka bola dodaná dňa 07. 07. 2009 a zásielku prevzal splnomocnenec súdu číslo PS860/07 – pani D. Na listine zo Slovenskej pošty je jasne uvedený podpis splnomocnenca, číslo občianskeho preukazu... dátum 07. 07. 2009, teda dátum prevzatia našej žaloby Okresným súdom...

Taktiež uvádzame judikát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý len potvrdzuje naše tvrdenia: 1 Cdo 37/92, „Ak si adresát vyhradil odnášanie zásielok z pošty a táto vydala zásielku odnášačovi, ktorého určil adresát (§ 49 ods. 3, 4 vyhlášky číslo 78/1989 Zb.), zásielka je doručená dňom prijatia zásielky odnášačom. Doručenka vrátená

súdu osvedčuje súdu vykonanie doručenia a čas doručenia, kým nie je preukázaný opak.“, (Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. 7.1992 sp. zn. 1 Cdo 37/92).»

Sťažovateľky tvrdia: «Súd neuvádza vo svojom odôvodnení, akým spôsobom sa vysporiadal s uvedenými dôkazmi a prečo tieto dôkazy vôbec nebral do úvahy... Je nepochybné, že nie je možné iba na základe pečiatky podateľne súdu vyhodnotiť, že predmetný návrh bol podaný oneskorene, keď relevantnými dôkazmi je jasne preukázané nesprávne tohto tvrdenia. Súdy nás však od začiatku konania iba ignorujú a tvária sa, ako by sme im žiadne dôkazy ani nepredkladali...»

Krajský súd Žilina bez toho aby vyhodnotil predložené dôkazy bez akéhokoľvek právneho dôvodu svojvoľne a arbitrárne rozhodol bez pojednávania a svoje rozhodnutie iba verejne vyhlásil. Najvyšší súd Slovenskej republiky v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza: „Ako je zrejmé z obsahu spisu, z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, odvolací senát nevykonával ani neopakoval dokazovanie, na súde prvého stupňa sa uskutočnilo pojednávanie, a nie je tu dôležitý verejný záujem, aby bolo vo veci nariadené pojednávanie. Tým, že odvolací senát v predmetnej veci nenariadil pojednávanie vo veci verejne vyhlásil rozsudok dňa 30. Novembra 2010 neodňal navrhovateľkám možnosť konať pred súdom, tak ako to má na mysli ustanovenie § 237 písm. f) O. s. p.“ Sťažovateľky však nikdy netvrdili, že vyhlásením rozsudku Krajského súdu v Žiline im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Sťažovateľky však tvrdili, že Krajský súd v Žiline sa žiadnym spôsobom nezaoberal predloženým dôkazom, ktorý preukazoval včasnosť podania návrhu. Túto skutočnosť nepriamo potvrdil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky a teda: „odvolací senát nevykonával ani neopakoval dokazovanie!!!»

Podľa sťažovateľiek sa „... uvedené súdy dopustili denegatio iustitiae t. j. odopretia spravodlivosti a svojím postupom porušili právo sťažovateľiek na spravodlivý proces tak, ako nám to priznáva a garantuje právny poriadok Slovenskej republiky v spojení s medzinárodnými dohovormi, ktorými je Slovenská republika viazaná...

Rozhodnutie Krajského súdu... je... vecne nesprávne a nespravodlivé rozhodnutie, v ktorom bolo sťažovateľkám opätovne odňaté právo konať pred súdom. Odmietnutím dovolania voči týmto rozhodnutiam odňal konať sťažovateľkám aj Najvyšší súd...

V konaní došlo k evidentným vadám v zmysle § 237 ods. 2 O. s. p. písm. a). Účastníkovi konania bola odňatá reálna a efektívna možnosť konať pred súdom, spočívajúca práve z objektívneho hľadiska právne i skutkovo argumentovať k vecnej a procesnej stránke rozhodovanej veci. Ale najmä bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom a to fakticky, tým že neboli riadne vykonané predložené dôkazy, ktorými sa súd však ani nezaoberal. Keďže napriek včasnému podaniu návrhu dňa 07. 07. 2009, ako i jasného preukázania jeho podania v zákonnej lehote súd zamietol návrh sťažovateľiek.

Inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vidia sťažovateľky v porušení zásady kontradiktórnosti konania... Toto porušenie malo zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci, aj keď sa čiastočne prekrýva s odňatím možnosti konať pred súdom. Súd bez toho aby nariadil pojednávanie alebo akýmkoľvek spôsobom vyhodnotil dôkazy, rozhodol a svoje rozhodnutie iba verejne vyhlásil...

Napriek skutočnosti, že sťažovateľky v rade 1 a v rade 2 sa domáhali svojich práv v 15 dňovej lehote, sme toho názoru, že ide o absolútnu neplatnosť. Avšak touto otázkou sa Krajský súd... ani Najvyšší súd... vôbec nezaoberal, čiže sa ani nevyjadrili k predmetnej otázke v odôvodnení rozhodnutia.“

Podľa sťažovateľiek je „... rozhodnutie odvolacieho súdu ako i dovolacieho súdu nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, čo takisto zakladá porušenie práva na spravodlivý proces garantovaný právnym poriadkom Slovenskej republiky“.

Sťažovateľky navrhli, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľov domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy SR Rozhodnutím Okresného súdu Martin, č. k. 5 C 139/2009-139 zo dňa 15. 4. 2010 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Žiline, č. k. 8Co/242/2010-161 zo dňa 30. 11. 2010 a v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky, č. k. 1 Cdo 40/2011 zo dňa 31. 5. 2010 a postupom tohto súdu v konaní č. k. 5C/139/09 porušené bolo.

2. Zrušuje Rozsudok Okresného súdu Martin, č. k. 5C 139/2009-139 zo dňa 15. 4. 2010 v spojení s Rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č. k. 8Co/242/2010-161 zo dňa 30. 11. 2010 a v spojení s Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 1Cdo 40/2011 zo dňa 31. 5. 2011 a vec vracia Okresnému súdu v Martine na ďalšie konanie.

3. Priznáva sťažovateľom primerané finančné zadosťučinenie každému v sume 2.500,- EUR, ktoré sú im porušovatelia povinní zaplatiť do dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohto nálezu.

4. Porušovatelia sú spoločne a nerozdielne povinní nahradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľov do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľiek podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.A. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľka sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99).

Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľky je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

V danom prípade boli sťažovateľky oprávnené podať proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o čom vedeli, odvolanie podali a krajský súd o ňom rozsudkom rozhodol. Z toho vyplýva, že sťažovateľky mali k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľiek v časti namietajúcej porušenie ich základných a iných práv rozsudkom okresného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.B. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom

Sťažovateľky v sťažnosti namietali, že rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom boli porušené ich základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

Podľa aktuálnej judikatúry ústavného súdu v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku sa považuje ústavná sťažnosť za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie tejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (I. ÚS 169/09, I. ÚS 358/09).

V súlade s už uvedenou judikatúrou a vzhľadom na zistenie ústavného súdu, že najvyšší súd sa nezaoberal meritórnym preskúmaním rozsudku krajského súdu na základe sťažovateľkami podaného dovolania, ktoré bolo odmietnuté ako procesne neprípustné, považoval ústavný súd v tomto prípade za zachovanú aj lehotu na podanie sťažnosti proti rozsudku krajského súdu. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd pristúpil aj k preskúmaniu námietok sťažovateľiek vo vzťahu k namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom.

Krajský súd rozsudkom z 30. novembra 2010 potvrdil rozsudok okresného súdu, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia sa stotožnil so závermi okresného súdu, ktorý zamietol žalobu sťažovateľiek o neplatnosť uznesenia prijatého na zhromaždení vlastníkov bytov z dôvodu, že v čase podania návrhu na začatie konania ich právo zaniklo, pretože nárok uplatnili na okresnom súde po uplynutí zákonom ustanovenej 15-dňovej lehoty podľa § 14 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“), pričom v relevantnej časti odôvodnenia uviedol: *„Navrhovateľky výsledok hlasovania zo dňa 18. 6. 2009 sa dozvedeli dňa 22. 6. 2009, čo samé v konaní potvrdili a od tohto dňa im začala plynúť 15-dňová lehota na uplatnenie ich zákonného nároku na podanie návrhu na súd. Navrhovateľkám 1/, 2/ lehota uplynula dňa 7. 7. 2009 a keďže preukázateľne bol návrh podaný dňa 8. 7. 2009, ich nárok zanikol.*

Podľa ust. § 79 ods. 1 veta prvá a druhá O. s. p., konanie sa začína na návrh. Návrh má okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3) obsahovať meno, priezvisko zástupcov, údaj o štátnom občianstve, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoláva, a musí byť z neho zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha.

Podľa ust. § 82 ods. 1 O. s. p., konanie je začaté dňom, keď došiel súdu návrh na jeho začatie alebo keď bolo vydané uznesenie, podľa ktorého sa konanie začína bez návrhu.

Začatie konania je procesná skutočnosť, ktorá súvisí so základným právom na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Konanie bez zreteľa na druh civilného procesu sa zásadne začína podaním, ktorým sa osoba domáha súdnej ochrany a súčasne vymedzuje aj druh civilného procesu, v ktorom túto ochranu požaduje. Konanie sa začína

podaním žaloby (návrhu na začatie konania). Deň začatia konania sa posudzuje v závislosti od formy a spôsobu podania žaloby. Ak sa žaloba podá osobne na súde, konanie sa začína týmto dňom. Ak sa žaloba podá na pošte alebo na inom orgáne, ktorý je povinný ju doručiť, konanie sa začína dňom, keď žaloba došla súdu.

Odvolačí súd s poukazom na uvedené bol toho názoru, že prvostupňový súd vo veci rozhodol správne, pretože navrhovateľkám 1/, 2/ lehota na podanie návrhu na súd uplynula dňa 7. 7. 2009. Jednoznačne z obsahu spisu bolo preukázané, že návrh navrhovateľiek 1/, 21 na okresný súd bol doručený 8. 7. 2009, a preto prvostupňový súd rozhodol správne, pokiaľ návrh navrhovateľiek zamietol.“

Predmetné rozhodnutie krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľky sa s názorom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozhodnutia presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľiek zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľky v tomto konaní dostali odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie

rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

Ústavný súd tiež konštatuje, že dôvody rozsudku krajského súdu sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové právne závery, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav, k čomu krajský súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom a namietaným porušením základného práva sťažovateľiek podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd taktiež nezistil, aby postupom krajského súdu či jeho rozhodnutím mohlo dôjsť k porušeniu ďalších sťažovateľkami označených práv. Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 310/08) zastáva názor, že všeobecný súd spravidla nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj práva vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy (resp. čl. 11 ods. 1 listiny) a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak povedané, o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 36 ods. 1 listiny a tiež aj práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu by bolo možné v danej veci uvažovať len vtedy, ak by zo strany

všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľiek v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

II.C. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcim postupom

Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovateľky dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením z 31. mája 2011. Ústavný súd preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľiek ako procesne neprípustné podľa § 238 ods. 1 až 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože smerovalo proti *„rozsudku odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, pričom nevyslovil prípustnosť dovolania a nešlo ani o prípad, že by sa odvolací súd v tejto veci odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu“*.

V ďalšej časti odôvodnenia uznesenia z 31. mája 2011 sa najvyšší súd venoval posúdeniu existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 OSP ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, pričom zdôraznil, nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania, a ďalej sa v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne venoval najmä posúdeniu, či sťažovateľkám v zmysle § 237 písm. f) OSP nebola odňatá možnosť konať pred súdom, k čomu uviedol:

«Dovolateľky v tejto súvislosti namietali nesprávne posúdenie plynutia zákonnej lehoty na podanie návrhu na začatie konania. Posúdenie zachovania hmotnoprávnej pätnásť dňovej lehoty na podanie návrhu na súd je právnym posúdením veci. Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len

dôvodom dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. a to v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O. s. p.

V dôsledku tohto posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, by prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Právnym posúdením je totiž činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje ani zmätočnosť rozhodnutia.

K odňatiu možnosti dovolateľiek pred súdom konať malo podľa ich názoru dôjsť tým, že odvolací súd konal a rozhodol bez vytýčenia pojednávania.

Podľa § 214 ods. 1 O. s. p. na pojednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O. s. p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednanie vykonať verejne. Ak teda rozhodoval súd prvého stupňa na pojednávani, odvolací súd v zásade nemusí nariadiť pojednanie. Odvolací súd môže rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, len ak je rozhodnutie nesprávne výlučne po právnej stránke. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednanie, ak to považuje za potrebné. Bez pojednávania nemôže odvolací súd meritórne rozhodnúť veci, ak:

- zistí, že je potrebné na účely správneho zistenia skutkového stavu vykonať (zopakovať) dôkazy,

- ak súd prvého stupňa rozhodol bez pojednávania,

- ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Je na úvahe odvolacieho senátu, v ktorých prípadoch ďalej bude považovať za potrebné nariadiť pojednávanie. V zákone nie je možné kauzisticky vypočítať všetky možné situácie, ktoré môžu v súdnej praxi nastať a práve naopak tým, že sa ponechá otázka nariadenia pojednávania na rozhodnutí súdu v porovnaní so striktnou normatívnou úpravou, takáto úprava bude v súlade s materiálnou stránkou právneho štátu. Ako je zrejmé z obsahu spisu, z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, odvolací senát nevykonával ani neopakoval dokazovanie, na súde prvého stupňa sa uskutočnilo pojednávanie, a nie je tu ani dôležitý verejný záujem, aby bolo vo veci nariadené pojednávanie. Tým, že odvolací senát v predmetnej veci nenariadil pojednávanie a vo veci verejne vyhlásil rozsudok dňa 30. novembra 2010 neodňal navrhovateľkám možnosť konať pred súdom, tak ako to má na mysli ustanovenie § 237 písm. f) O. s. p.

K námietke dovolateľiek, že súd nevykonal všetky potrebné dôkazy, dovolací súd uvádza, že nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv účastníka alebo vykonanie iných dôkazov ako účastníkmi navrhnutých nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania, a súd môže vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 120 ods. 1 O. s. p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná alebo vykoná aj iné dôkazy, než sú účastníkmi navrhované, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k vade konania v zmysle § 237 O. s. p. Ani prípadné nesprávnosti pri hodnotení dôkazov nevedú k odňatiu možnosti účastníka pred súdom konať a nezakladajú prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p.

Pokiaľ navrhovateľky tvrdia, že rozsudok odvolacieho súdu nevyhovuje požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí z hľadiska princípov spravodlivého procesu, a to najmä pokiaľ ide o jeho úplnosť, zrozumiteľnosť a presvedčivosť a vyvodzujú z toho, že absenciou riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia im bola odňatá možnosť konať pred súdom, dovolací súd poukazuje na uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to uznesenie sp. zn. IV. ÚS 115/03 z 3. júla 2003 v zmysle ktorého: „Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia

bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.“, ako aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05 zo 16. marca 2005, podľa ktorého: „Súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.“

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu, a preto aj odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok s poukazom na ustanovenia § 219 ods. 2 O. s. p. spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv navrhovateľiek.»

Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľiek odmietnuť.

Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Po preskúmaní uznesenia najvyššieho súdu s ohľadom na dôvody uvedené v sťažnosti ústavný súd nezistil také porušenie, ktoré by mohlo vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, prípadne aby sa toto

rozhodnutie javilo neodôvodnené alebo svojvoľné, a preto nemohlo dôjsť ani k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľiek podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

Vzhľadom na to ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľiek v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2011